CU PARTICIPAREA A 12 MARI MAEȘTRI ȘI 10 MAEȘTRI INTERNAȚIONALI DIN 5 ȚĂRI

AZI ÎNCEPE LA BĂILE HERCULANE

TURNEUL ZONAL DIN CADRUL CAMPIONATULUI MONDIAL DE ȘAH

Jucătorii români, în frunte cu Florin Gheorghiu, aspiră la calificare

În saloanele hotelului Roman din Băile Herculane, începe astăzi turneul zonal din cadrul campionatului mondial masculin individual, **cea mai mare și mai importantă competiție șahistă desfășurată vreodată în țara noastră. Vor lua parte 22 de jucători, din 5 țări, cu următoarea reprezentare: Bulgaria — 5** concurenți, Cehoslovacia — 4, Polonia — 2, Ungaria — 6 și România — 5. Printre participanți se numără 12 mari maeștri și 10 maeștri internaționali, cu o medie a coeficienților individuali valorici de 2487 puncte, ceea ce conferă concursului atributele unui veritabil super-turneu. Dealtfel, comentatorii sînt unanimi în aprecierea că — după zonalul sovietic — acesta este cel mai puternic și cel mai valoros din toate concursurile cu care începe noul ciclu al luptei pentru titlul de campion al lumii.

Este de așteptat, așadar, o întrecere echilibrată, dîrză, foarte interesantă, care va furniza — fără îndoială — partide deosebit de valoroase și atractive, fiind cunoscută pregătirea teoretică impecabilă a tuturor participanților. În condițiile acestui pronunțat echilibru valoric, lupta pentru calificarea în faza superioară a competiției șahiste supreme se anunță deschisă și nu este deloc exclus să asistăm la spectaculoase surprize.

Însuși faptul că F.I.D.E. a preferat candidatura României în organizarea competiției demonstrează prețuirea de care se bucură mișcarea noastră șahistă aflată, într-o permanentă dezvoltare, aureolată de o serie de prestigioase succese, jucînd un rol activ și constructiv pe uriașa tablă a eșichierului mondial.

Pregătirile organizatorice în vederea zonalului au început cu multă vreme în urmă, la această oră totul este gata.

În stațiunea Băile Herculane s-au desfășurat mari întreceri de șah cu caracter național și internațional, stațiunea aceasta cucerindu-și și pe acest plan o binemeritată faimă. În perioada zonalului va avea loc la Băile Herculane, concomitent, un mare Festival șahist, **„Hercules '82"**.

Desigur, iubitorii șahului din România sînt interesați să știe **care sînt perspectivele reprezentanților noștri în această confruntare.** Evident, la calificare aspiră cu cele mai mari șanse liderul incontestabil al eșichierului nostru, marele maestru **Florin Gheorghiu.** El s-a mai calificat de 3 ori la interzonale și va depune, desigur, toate eforturile pentru o a patra participare. Într-un progres evident se află și marele maestru **Mihai Șubă**, care a cîștigat autoritar recenta finală a campionatului național. Șubă a făcut un salt valoric impresionant, a demonstrat că se simte bine în turneele puternice și că știe să le joace.

„Veteranul" **Victor Ciocâltea** (49 de ani) trăiește, se pare, o a doua tinerețe șahistă. Marele maestru a înregistrat în 1981 cîteva succese prestigioase și se va număra, probabil, printre candidații la calificare. Deși a avut un sezon mai slab, maestrul internațional **Mihai Ghindă** marchează o revenire de formă. Să nu uităm că acum trei ani el s-a aflat la un pas de calificare, pe care va încerca să o realizeze acum. În sfîrșit, maestrul internațional **Mircea Pavlov**, socotit un outsider (are coeficientul individual valoric cel mai scăzut dintre concurenți), este un jucător tenace, foarte bine pregătit teoretic, care pierde greu și care va putea spune un cuvînt în întrecerea de la Băile Herculane.

Toți cei 5 reprezentanți ai României au urmat un program de pregătire riguros, atît în scurte stagii comune, cît și prin participarea la puternice turnee în țară și peste hotare. După cum ne-a informat medicul lotului, ei se află într-o bună stare de sănătate și într-o excelentă condiție fizică.

În cadrul programului de pregătire au fost fișați și studiați toți adversarii prezumtivi ai jucătorilor români.

Să urăm succes deplin reprezentanților noștri și să sperăm că vom avea mai mulți jucători ca în trecut la turneele interzonale.

★

Turneele zonale reprezintă prima fază a întrecerii pentru desemnarea șalangerului oficial al campionului lumii. Organizate după criterii geografice, numărul acestor „preliminarii" a crescut de la 4, în 1947, la 12 în prezent. Se dispută 5 zone europene (Europa de vest, Europa centrală, Europa răsăriteană, U.R.S.S. și zona mediteraneană), apoi zonele S.U.A., Canada, America Centrală, America de Sud, două zone asiatice și una oceanică. Numărul jucătorilor calificați pentru turneele interzonale este stabilit de F.I.D.E. în funcție de valoarea și forța fiecărui concurs zonal. De subliniat faptul că zona a III-a europeană găzduită pentru prima oară de țara noastră, la Băile Herculane, dă cel mai mare număr de calificați (5) pentru turneele interzonale, ceea ce vorbește de la sine despre tăria competiției care începe astăzi.

Șase mari maeștri internaționali (B. Spasski, M. Tal, L. Polugaevski, T. Petrosian, L. Portisch și A. Adorjan) sînt calificați direct în turneele interzonale ca participanți la meciurile candidaților din ediția trecută a întrecerii.

CONCURENȚII

Cei 22 de participanți la turneul zonal de la Băile Herculane au fost împărțiți în două grupe preliminarii de cîte 11, primii 5 clasați din fiecare grupă urmînd să susțină finala, în care se dispută cele 5 „bilete" pentru turneele interzonale din 1983.

Operațiunea, efectuată de un grup de tehnicieni ai Federației române de șah, nu a fost deloc ușoară. Trebuia cîntărit la... miligram, pentru ca cele două serii să fie cît mai apropiate ca valoare. Totodată, era necesar ca, după alcătuirea grupelor, media coeficienților valorici individuali ai jucătorilor din aceeași țară să fie, de asemenea, foarte apropiată. Comisia a lucrat excelent, dovadă fiind faptul că președintele zonei a 3-a europene, Jaroslav Sajtar (Cehoslovacia), a validat, fără nici o modificare, componența grupelor. Iat-o:

GRUPA I

1. Zoltan Ribli	(Ungaria)	M.M.I.	– 2590
2. Jozsef Pinter	(Ungaria)	M.I.	– 2520
3. Ivan Radulov	(Bulgaria)	M.M.I.	– 2505
4. Mihai Șubă	(România)	M.M.I.	– 2500
5. Ventislav Inkiov	(Bulgaria)	M.I.	– 2495
6. Eduard Meduna	(Cehoslovacia)	M.I.	– 2490
7. Vlastimir Jansa	(Cehoslovacia)	M.M.I.	– 2475
8. Peter Lukács	(Ungaria)	M.I.	– 2470
9. Victor Ciocâltea	(România)	M.M.I.	– 2460
10. Aleksander Sznapik	(Polonia)	M.I.	– 2440
11. Mihai Ghindă	(România)	M.I.	– 2425

Media C.I.V. – 2488

GRUPA A II-a

1. Florin Gheorghiu	(România)	M.M.I.	– 2560
2. Liubomir Ftacnik	(Cehoslovacia)	M.M.I.	– 2560
3. Gyula Sax	(Ungaria)	M.M.I.	– 2550
4. István Csom	(Ungaria)	M.M.I.	– 2505
5. Iván Farago	(Ungaria)	M.M.I.	– 2485
6. Wlodzimierz Schmid	(Polonia)	M.M.I.	– 2485
7. Petar Velikov	(Bulgaria)	M.I.	– 2470
8. Krum Gheorghiev	(Bulgaria)	M.I.	– 2465
9. Nikola Spiridonov	(Bulgaria)	M.M.I.	– 2440
10. Jan Ambroz	(Cehoslovacia)	M.I.	– 2430
11. Mircea Pavlov	(România)	M.I.	– 2405

Media C.I.V. – 2486

„Preliminariile" constituie, așadar, turnee de categoria a 10-a pe scara F.I.D.E., fiind necesare 7 puncte pentru obținerea unei note de mare maestru.

DOI DINTRE FAVORIȚI

Florin Gheorghiu

Pentru iubitorii șahului din țara noastră este, firește, un prilej de satisfacție că printre principalii favoriți ai zonalului de la Băile Herculane se află și marele maestru român FLORIN GHEORGHIU. Deși biografia sa sportivă este binecunoscută, să amintim, totuși, cîteva momente mai importante din prodigioasa lui carieră șahistă. Florin Gheorghiu a devenit campion național de seniori în 1960, la vîrsta de 16 ani (s-a născut la 6 aprilie 1944), cîștigînd apoi de încă 6 ori titlul. În 1963 a fost campion mondial de juniori! A făcut parte din echipa României la 8 Olimpiade consecutive, obținînd în 1966, la Havana, o senzațională victorie în fața lui Bobby Fischer. De aproape 15 ani este participant nelipsit la marile turnee, avînd, printre altele, în palmares 3 titluri de campion internațional al S.U.A. (cele mai mari openuri organizate în lume). A obținut victorii remarcabile în turneele de la Manila, Reykjavik, Zagreb, Novi Sad, Philadelphia, Boston, Chicago, New York, Palo Alto și altele. Anul trecut, la marele turneu de la Moscova, a fost neînvins, clasîndu-se primul dintre jucătorii străini.

Zoltan Ribli

La 30 de ani (i-a împlinit la 6 septembrie 1981), marele maestru ZOLTAN RIBLI este unul dintre cei mai puternici jucători ai Ungariei. Mulți îl plasează chiar pe locul doi, după supercampionul Lajos Portisch. În palmaresul său figurează o impresionantă listă de performanțe. Campion de juniori și apoi de seniori al Ungariei, campion de juniori al Europei (în 1971), clasat pe locul II la campionatul mondial de juniori (1971), participant la turneele interzonale de la Manila, în 1976 (locul 5—6 cu Ljubojevici), și de la Riga (1979), unde a ocupat locul 3—4 cu compatriotul său András Adorján (după Tal și Polugaevski), pierzînd însă ($1^1/_2$—$2^1/_2$) barajul de calificare în meciurile candidaților. A făcut parte din echipa Ungariei, campioană olimpică în 1978, la Buenos Aires, și clasată pe locul II în Malta (1980), la egalitate de puncte cu formația U.R.S.S. (departajarea s-a făcut pe baza sistemului coeficienților Buchholtz). Cel mai recent succes locul I (la egalitate cu marele maestru englez A. Miles) în marele turneu de la Baden (Austria), înaintea lui V. Korcinoi, Fl. Gheorghiu și V. Hort.

TREI DECENII DE PARTICIPĂRI ROMÂNEȘTI LA TURNEELE ZONALE

FILE DE ISTORIE

În 1947, la cel de al 18-lea Congres al F.I.D.E., desfășurat după moartea lui Aleksandr Alehin, cînd „tronul șahist" mondial rămăsese vacant, a fost stipulat noul regulament al întrecerii pentru titlul de campion al lumii. După cum se știe, pentru desemnarea noului campion a avut loc, în 1948, la Haga și Moscova, un meci-turneu de 4 partide între cei mai buni 5 jucători ai lumii, încheiat cu strălucita victorie a lui Mihail Botvinnik (14 puncte din 16 posibile), care cucerea astfel coroana șahistă supremă. S-a hotărît ca în viitor șalangerul să fie stabilit după criterii precise, dîndu-se — teoretic — posibilitatea oricărui jucător de șah din lume să participe la campionatul mondial. Prima etapă a luptei începea cu turneele zonale, în care federațiile naționale își desemnau reprezentanții, numărul lor fiind în funcție de dezvoltarea și valoarea șahului din țara respectivă.

Primele turnee zonale au avut loc în 1947, jucătorii români debutînd în 1951, cînd — la Marianske Lazne — a fost prezent tînărul campion al României, **Ion Bălănel.** Lipsit de experiența marilor concursuri, el s-a clasat modest (pe locurile 13—14, cu $5^1/_2$ puncte din 16 posibile), dar a realizat cîteva frumoase partide.

Trei ani mai tîrziu, la Praga, șahul nostru a fost reprezentat de doi jucători, **Ion Bălănel** și **Victor Ciocâltea. Bălănel** a avut o comportare remarcabilă s-a aflat mult timp în plutonul fruntaș, dar un finiș slab nu i-a permis să se claseze decît pe locurile 8—9, cu $10^1/_2$ puncte din 19 posibile, punctaj care i-a adus titlul de maestru internațional. **Ciocâltea** s-a clasat al 14-lea, cu $8^1/_2$ p. În 1957, cei doi reprezentanți ai României au jucat în turnee diferite. La Sofia, **Gheorghe Mititelu** a ratat o mare ocazie de a se califica pentru interzonale. După ce a condus multe runde, părînd că unul din primele locuri nu poate să-i mai scape, el a pierdut (din poziție net cîștigată!) o partidă decisivă la polonezul Bohdar Sliwa, înfrîngere care l-a aruncat pe locul 6. Dar scorul obținut — $7^1/_2$p din 13 — a fost foarte bun. La Wageningen, în Olanda, **Octav Troianescu** ocupa locurile 10—11 cu $7^1/_2$ p din 17 posibile. Foarte aproape de calificare a fost **Theodor Ghițescu,** în 1960, la turneul zonal de la Marianske Lazne. Oricum, însă, locul 5, cu 9 p din 15 posibile, rămîne un rezultat de palmares. În același timp, la Budapesta, Mititelu ocupa locul 7, cu $8^1/_2$ p din 15, urmărit și acolo de o mare neșansă de concurs.

Anul 1963 coincide cu intrarea în „arena zonalelor" a lui **Florin Gheorghiu.** La 19 ani, mezinul turneului de la Kecskemét luptă foarte curajos și ocupă locul 7, cu 8 p din 15 La Halle **Mircea Pavolv,** și el debutant într-o întrecere de asemenea anvergură, se clasează al 14-lea cu $8^1/_2$ p din 19.

Se părea că în 1967 vom avea un jucător calificat pentru interzonale. La Vr. Banja, **Florin Gheorghiu** evoluează foarte bine, dar ocupă — totuși — numai locul 4, deși a realizat $10^1/_2$ p din 17. **Ciocâltea** joacă la Halle și se clasează pe locul 15, cu 8 p din 19.

De-a dreptul dramatic a fost zonalul din 1969, de la Atena. **Florin Gheorghiu,** devenit un nume în șahul internațional, domină concursul, pare sigur calificat, dar (ah, acest afurisit „dar") pierde la... ultimii doi clasați, ocupă — ca și la Budapesta — locul 4, în fața sa trecînd Hort, Matulovici și Hübner. La Raach (Austria) — **Dolfi Drimer,** locul 12—14, cu 11 p din 21.

Și, în sfîrșit, gheața se sparge! .... În 1972, la Forssa (o mică localitate finlandeză), **Florin Gheorghiu** ocupă locul 2 (după Radulov), cu $10^1/_2$ p din 15, fiind astfel **primul jucător român care pășește într-o fază superioară a luptei pentru titlul mondial de șah — turneele interzonale. Și Victor Ciocâltea** era cît pe aci să-l urmeze: la Vr. Banja el ocupă locurile 5—7 ($7^1/_2$ p din 13), pierzînd în ultima rundă. **Gheorghiu** își continuă ascensiunea și în 1975 cîștigă turneul zonal de la Vraca (Iugoslavia) — $9^1/_2$ p din 15 (neînvins), la egalitate cu Matanovici, participă apoi la interzonalul de la Manila, unde o partidă pierdută la Polugaevski (dintr-o poziție ușor cîștigată) îl privează de dreptul de a se număra printre candidați. În zonalul de la Pola (1975), **Aurel Urzică** ocupă locul 13 cu 5 p din 14, avînd, totuși, satisfacția de a fi cîștigat o partidă senzațională la marele maestru suedez Ulf Andersson, partidă reprodusă în numeroase reviste de șah din lume.

La zonalul din 1979, disputat la Varșovia, din România au fost prezenți 3 jucători. S-a jucat după același sistem ca și acum, la Băile Herculane. **Theodor Ghițescu** a fost eliminat în preliminarii, **Florin Gheorghiu** și **Mihai Ghindă** calificîndu-se pentru finală. **Gheorghiu** s-a clasat pe locurile 2—5 (cu 4 p din 7), devenind pentru a 3-a oară consecutiv „interzonalist". Ghindă a fost al 6-lea, cu 3 p, pierzînd o partidă decisivă, de mare luptă, în care a atacat dezlănțuit, la Ribli. Într-o poziție ce părea disperată, a existat pentru negru (Ribli) o apărare de excepție...

Acesta, ar fi, pe scurt, istoricul participărilor românești la turneele zonale. În 30 de ani, 10 reprezentanți ai țării noastre au concurat la această competiție: **Gheorghiu** — de 6 ori, **Ciocâltea** — de 3 ori, **Bălănel, Mititelu** și **Ghițescu** — de 2 ori, **Troianescu, Pavlov, Drimer, Urzică** și **Ghindă** — cîte o dată. La actuala ediție, de la Băile Herculane, singurul debutant este, așadar, **Mihai Șubă.** Dar, de cîte ori, ținta nu a fost lovită chiar din primul foc!...

Pagină realizată de Valeriu CHIOSE